

# РЕШЕНИЕ

№ 161

гр. ХАСКОВО, 03.11.2021 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – ХАСКОВО, II-РИ СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесети октомври през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: ДЕЛЯНА СТ. ПЕЙКОВА

Членове: ГЕОРГИ Г. ГЕОРГИЕВ  
КАПКА Ж. ВРАЖИЛОВА

при участието на секретаря К. Г. Н.  
като разгледа докладваното от ГЕОРГИ Г. ГЕОРГИЕВ Въззивно гражданско дело № 20215600500512 по описа за 2021 година

***Производството е по реда на чл.Глава XX,чл.258 и сл. от ГПК***

Обжалваното решение

С решение №260362/19.VII.2021 г. постановено по гражданско дело №230/2021 г. Районен съд-Хасково отхвърля предявенте обективно съединени иски с правни основания чл.200 ал.1 от КТ и чл.86 ал.1, вр. чл.84 ал.3 от ЗЗД от М. А. М.,ЕГН \*\*\*\*\* гр.\*\*\* против ГОРУБСО-Кърджали" АД ,ЕИК 108060915, гр. Кърджали, ул. "Републиканска" № 83, за сумата от общо 6 460 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди от професионално заболяване \*\*\* за периода от 01.11.2017 г. до 31.12.2020 г., включваща 3 040 лева за спазване на специализиран хранителен режим и 3 420 лева за медикаментозно поддържащо лечение с лекарствени средства; ведно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното изплащане; както и сумата от 742 лв. за обезщетение за забава върху главницата, изчислено върху месечна сума от 130 лв., считано от 01.12.2017 г. до датата на исковата молба,както и направените по делото разноски.

С решението се осъжда М. А. М., ЕГН \*\*\*\*\* да заплати на ГОРУБСО-Кърджали" АД ,ЕИК 108060915 сумата от 744 лева за деловодни

разноски.

## Обстоятелства по въззива

Недоволен от постановеното решение е останал ищецът в първоинстанционното производство М. А. М.. Съдебния акт бил според него неправилен, недопустим, незаконосъобразен. Пред първата инстанция, сочи М., се установили всички относими факти, но съдът не изградил адекватните на тях правни изводи.

Безспорно било, че въззивникът работел в ответното дружество като \*\*\*, като заболял от \*\*\*, което било признато за професионално заболяване. Представеното решение на диагностичната комисия от 10.IV.1997 г. било издадено при действието на Наредба №23 за съобщаване, регистриране и отчитане на професионалните заболявания, или същото било безсрочно. Това обстоятелство не се оспорвало от въззиваемото дружество. Същевременно били налични и решения на ТЕЛК относно преосвидетелстване на М., с което се потвърждавал професионалния характер на заболяването. Поради това била осъществена хипотезата на чл.200 от КТ. Действащата нормативна уредба не предвиждала преосвидетелстване на професионалното заболяване, поради което и такова не било правено. Неправилно първата инстанция приела, че това заболяване е излекувано, в тази насока била и приетата по делото експертиза.

В разрез със закона съдът не кредитирал тезата, че наличието на такова заболяване е само по себе си увреждане на здравето на работника, дори то да не накърнявало работоспособността му, можело да причиняване имуществени и неимуществени вреди и да се ангажира отговорността на работодателя.

Съдът бил обвързан и от постановените предишни решения по други граждански дела на М., в които бил признат професионалния характер на заболяването му. Самата експертиза сочала такъв извод, така и необходимостта от прием на медикаменти и специален хранителен режим.

Въззиваемото дружество и ответник пред първата инстанция ГОРУБСО-Кърджали" АД представя отговор на въззивната жалба, която намира допустима, но неоснователна. Атакуваното решение на РС-Хасково било правилно и законосъобразно.

Основната предпоставка в хипотезата на чл.200 от КТ била наличието на професионално заболяване. В случая ищецът обосновал претенцията си със заболяването \*\*\*. Професионалните заболявания се признавали по строго установен от закона ред-с решение на ТЕЛК или НЕЛК. По делото нямало такива решения, представени от ищеца, нито актове относно неговата инвалидизация. В тази насока неправилна била тезата на въззивникът относно обвързващата сила на предходни съдебни решения, касаещи М., нито в посока на характера на заболяването, нито по отношение на основателността на вредите.

По делото нямало и доказателства относно претърпени от ищецът

вреди за закупени лекарства.Заклучението на вещото лице извеждало,че заболяването \*\*\* нямало лекарства.Изписваните такива на М. били по повод друго професионално заболяване —\*\*\*,което обаче не било предмет на предявения сега иск.

Поради това въззиваемото дружество иска отхвърляне на представената въззивна жалба и потвърждаване на решението.

### Правни съображения

В рамките на задължителната съдебна проверка по чл.269 от ГПК въззивната инстанция установи служебно,че атакуваното решение е валидно и допустимо. Жалбоподателят е активно легитимиран приносител на правото на въззивна жалба против първоинстанционното решение,предвид разпоредените с него негативни правни последици за него .

Обжалваното съдебно решение е правилно и законосъобразно. Пред първата инстанция са събрани доказателства и установени факти по изискуемия от закона ред въз основа на правилно разпределена от съда тежест на доказване на страните и надлежно упражнени от тях права в процеса.В този смисъл единствено процесуалните действия на страните по доказване на изведените от тях тези са довели до постановения резултат.

Жалбоподателят сочи,че атакуваното от него решение е недопустимо.Тази теза не намира основа в установените по делото факти.Към момента на образуване на делото и към момента на постановяване на решението не са налице предпоставки,които да извеждат неговата недопустимост.Правото на иск съществува и е надлежно упражнено в момента на сезирането на съда,то е налично и към момента на самото решение.Същевременно няма възникнали основания за недопустимост и към момента на обективизиране на обжалвания акт.Съдът се е произнесъл в рамките на наличното сезиране,само по предявените искания,съобразно диспозитивното начало.

В останалата си част въззивната жалба извежда,че решението е неправилно.Въззивникът не сочи конкретния вид на този порок-дали се касае за постановено в противоречие на материален,процесуален закон решение,дали са нарушени съществено съдопроизводствени правила, дали е налице непълнота на доказателствата или необоснованост.От съдържанието на въззивната жалба се извежда,че същата сочи на постановено в противоречие с материалния закон решение относно наличието на професионално заболяване,настъпилите вреди от същото и техния размер.

Пред РС-Хасково са установени всички релевантни за предмета на делото факти,като нормата на чл.200 от КТ,обхващаща правната квалификация на заявеното за защита субективно право, е правилно приложена.Хипотезата на този текст извежда отговорност на работодателя при установена по надлежния ред професионална болест по смисъла на осигурителните норми.Същата е възникнало заболяване у работника под въздействието на работната среда и включено в нарочен списък на професионалните болест на МС по чл.56 ал.І от КСО,като има и изключения за невключени в този списък заболявания.-чл.56 ал.ІІ от КСО.За

професионална болест се считат и усложненията и късните ѝ последици-чл.56 ал.ІІІ от КСО.

В случая приложима е разпоредбата на чл.56 ал.І от КСО.Твърдяното професионално заболяване в исковата молба \*\*\* е включено в Списъка на професионалните болести, издаден от Министерския съвет.Същото следователно е обхванато от хипотезата на чл.56 ал.І от КСО.

Професионалното заболяване винаги се установява по особен ред от надлежен орган и с нарочен акт,която процедура изключва други способи за това,вкл. и съдебни производства.

Съобразно чл.62 ал.ІІІ от КСО органите на експертизата на работоспособността издават експертно решение за потвърждаване или отхвърляне на професионалната болест и попълват регистрационна карта за професионална болест. Експертното решение на ТЕЛК има двойствен характер - от една страна то представлява индивидуален административен акт относно наличието на трайно загубена работоспособност и нейния процент, а от друга е официален удостоверителен документ за установените в него факти и в частност за наличието на причинна връзка като положителен юридически факт, който е елемент от фактическия състав на имуществената отговорност на работодателя и от който зависи съществуването на правото. При липсата на такова решение или непредставянето му по делото твърдението на ищеца за наличие на професионалното заболяване, е недоказано и това обуславя отхвърляне на иска с правно основание.

В настоящия случай с Протокол №3/10.IV.1997 г. на Диагностичната комисия за потвърждаване на професионалните заболявания при \*\*\* е признато,че М. страда от професионалното заболяване \*\*\* вследствие на работата му в \*\*\* с.\*\*\*.С експертно решение №\*\*\* г. ТЕЛК-Стара Загора ищецът е освидетелстван по повод пенсионирането му и е потвърден професионалният характер на заболяването му \*\*\* и посочен срок на инвалидност до 01.III.2001 г.С експертно решение на ТЕЛК от 20.05.2015 г. работоспособността на ищеца е оценена на 72% СУ, пожизнено, с водеща диагноза – \*\*\*.Приетата пред първата съдебна инстанция съдебно – медицинска експертиза установява, че заболяването \*\*\* е различно от хроничното заболяване на ищеца \*\*\*,посочена в това решение.

Тези обстоятелства обаче не установяват професионално заболяване за исковия период на ищеца.В последното решение на ТЕЛК водещите диагнози са съвсем различни от претендираното заболяване \*\*\*,въведено в предмета на делото като единствено основание за изплащане на търсените обезщетения.Поради това пожизнено определената работоспособност,породено от други заболявания,не може да се ползва по делото.Същевременно следва да се има предвид и че режима на действие на другите актове на ТЕЛК е ограничен времево на три години съобразно чл.7 ал.ІІ от Наредба за реда за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните болести,след което лицето се преосвидетелства. Ищецът М. обаче не е преминал подобно преосвидетелстване относно въведеното в предмета на делото основание за ангажиране отговорността на ответника –професионално заболяване \*\*\*\*.Идентичен е и реда по отменената Наредба за реда за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните

болести ,действала до 2008 г.Ето защо акта на ТЕЛК от 1999 г. е престанал да действа на 01.ІІІ.2001 г. след което е бил необходим нов такъв акт относно преосвидетелстване на М..Впрочем аналогични разпоредби се съдържат и в чл.64 от отменената през 2010 г. Наредба за медицинската експертиза на работоспособността.В чл.60 ал.ІІ от Наредбата за медицинската експертиза също се разпорежда,че срокът на експертното решение, с което е призната професионална болест, е 3 години, след което лицето се преосвидетелства по реда на наредбата

В решението на ТЕЛК от 2015 г. е посочено различно заболяване от \*\*\*,което не е въведено като предмет на делото от самия ищец. Самата експертиза по делото изрично сочи,че това са две различни заболявания.Поради изложеното този акт на специализираната администрация е неотносим към настоящия случай.Самият ищец определя предмета на търсената от съда защита и осъществяване на твърдяното си субективно право,но те са различни от предмета на това решение на ТЕЛК.

Съобразно чл.60 ал.І от НМЕ териториалните експертни лекарски комисии и НЕЛК издават експертни решения и попълват регистрационни карти за призната професионална болест. Когато решението за професионалния характер на заболяването е взето от съда, регистрационната карта се попълва от НЕЛК.Изречение второ на нормата не дава възможност на съда пряко да установява професионален характер на заболяването по граждански,търговски или наказателни дела в нарочно предявен иск или инцидентно.Съдът може опосредено да извършва това по пътя съдебния контрол.Нормата касае решения на административните съдилища по упражняване на контрол на решенията на ТЕЛК и НЕЛК,с чиито индивидуални административни актове единствено могат да се установяват професионални заболявания.Всъщност това е и единствения начин друг орган,извън ТЕЛК и НЕЛК,да взема релевантно правно отношения по професионалните заболявания,и този орган е само съд,осъществяващ съдебен контрол на тези индивидуални административни актове.

Съдът не може сам да приеме в исково производство,че е налице хипотезата на чл.69 ал.VII от НМЕ-при лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68 от КСО се определя пожизнен срок на инвалидността.Както се посочи по-горе материята е в изключителния обхват на правомощията на ТЕЛК и НЕЛК.Наредбата е адресирана именно до тяхната дейност,като в случая им отнема дискрецията да преценят срока на действието на своите решения относно професионалните заболявания и ги задължава в режима на обвързана компетентност да определят пожизнен срок на инвалидността.При неспазване на този императив,засегнатото лице има право да обжалва пред съда и едва тогава,в рамките на административното правосъдие,съдът може да се произнесе по тази материя,уредена в чл.69 ал.VII от НМЕ.Съдът обаче не може да извън случаите на осъществяван от него инстанционен контрол да прилага директно тази норма.

Като цяло,съдът може да се произнася по отношение признаването на професионалните заболявания,само по пътя на обжалването на индивидуалните административни актове на ТЕЛК или НЕЛК,като единствени оправомощени органи от закона в тази насока.Съдът обаче не може сам да определя дали едно заболяване е професионално извън горните случаи.Настоящото очевидно не е от този тип.Тези изводи са резултат на

ограничителната и строго уредена регламентация относно признаването на професионалните заболявания, която изборително визира единствено компетентните органи, техните актове и реда за издаването им.

Не е осъществена и хипотезата на § 2 от ПРЗ от Наредбата за медицинската експертиза на работоспособността, /отм. 18.V.2010 г./, според която постановени до 31.XII.2004 г. експертни решения на ТЕЛК (НЕЛК), в които определеният срок на инвалидност не е изтекъл до тази дата, след 1 януари 2005 г. се считат с определен пожизнен срок на инвалидност при навършена 65-годишна възраст на лицата. В случая не е осъществено нито едно условие от тази хипотеза спрямо М..

След 01.III.2001 г. по делото не се установи М. да е бил преосвидетелстван за посоченото от самия него професионално заболяване като основание за търсените вреди \*\*\*. Поради това не може да се приеме, че това заболяване е доказано по надлежен ред за иския период единствено възможния за това акт- решение на ТЕЛК

Основателността на иска по чл.200 от КТ не е функция на произнасяне на съда по друг иск за обезщетение за вреди в резултат от същото заболяване на същия ищец. Касаят се различни периоди от време, при което при иска за обезщетение за последващия период от време може да са настъпили правнорелевантни обстоятелства, които изключват, респ. дават основание за търсене отговорността на работодателя по чл.200 от КТ. Ето защо ищецът не може да се ползва от силата на пресъдено нещо, формирана от съдебното решение, с което е уважен иска му за присъждане на обезщетение за предходния период от време, /респ. работодателят-при отхвърлен иск/. Тази сила на пресъдено нещо не обхваща и първия елемент от фактическия състав на чл.200 от КТ – наличието или липсата на професионално заболяване.

Правилно първата инстанция е приложила и отправаното възражение за погасяване на част от исковата претенция по давност. Според чл.358 ал.ІІ т.2 от КТ три годишният давностен срок за предявяване на иска по чл.200 от КТ започва да тече от деня, в който правото е станало изискуемо или е могло да бъде упражнено. При иск за имуществени вреди от професионално заболяване, давностният срок започва да тече от всяко последващо решение на ТЕЛК за всеки нов период на преосвидетелстване, без значение дали се потвърждава диагнозата или е констатирано влошаване на здравословното състояние. Всяко ново преосвидетелстване за определен период съставлява нов правопораждащ юридически факт, от който момент за работника възниква право на иск за вземане за вреди за същия период. Съобразно изложеното дотук, първото и единствено релевантно решение на ТЕЛК относно професионалното заболяване предмет на иска на М. е от 25.III.1999 г., което не е спорно, че е влязло в сила. Именно от този момент тече три годишният давностен срок за предявяване на иска за обезвреда. Този срок обаче е изтекъл към момента на подаване на исковата молба.

В хода на делото ищецът не доказва и твърденията от него имуществени вреди за храна и лекарства, породени от твърдяното професионално заболяване \*\*\*. В хода на процеса не се установи нито един направен разход в тази насока от М.. От заключението на вещото лице не може да се приеме, че за периода са извършвани такива разходи въобще.

Същото само посочва необходимостта от приемане на питателна храна и съответни лекарства от страна на ищеца,но не може да установи,че такива разходи са действително направени . Ето защо липсата на доказано обедняване за храна и лекарства,необходими за соченото заболяване \*\*\* и свързани само с него,извън общия хранителен режим, обуславя и на собствено основание неоснователност на предявения иск. Не се доказва по делото ищецът действително да е плащал ежемесечни суми за сочения от него специализиран хранителен режим, състоящ се от консумация на храни, богати на белтъчини, въглехидрати, мазнини и витамини, доставяни от екологични пресни млека и млечни продукти, пресни меса и колбаси, риба и плодове, хранителни добавки; както и действително да е харчил суми за медикаментозно поддържащо лечение с лекарствени средства.

Налага се единствения извод,че твърдяното субективно право от страна на ищеца не е налично,хипотезата на чл.200 от КТ не е осъществена,поради което и предявените осъдителни искове са неоснователни.Въззивната жалба следователно не следва да се уважава.

В тази насока и като цяло първоинстанционното решение е правилно и законосъобразно,поради което следва да се потвърди като въззивния съд препраща и към мотивите на основание чл.272 от ГПК,които са адекватен отговор на доказателствата по делото и точно приложение на закона

Ще следва с оглед изхода от производството и на основание чл.78 от ГПК въззивникът да заплати на въззиваемият сумата от 720 лв. разноски пред въззивния съд за процесуално представителство и правна помощ..

Водим от изложеното и **на основание чл.271 и чл.280 ал.III от ГПК** Окръжен съд-Хасково

#### **РЕШИ:**

**ПОТВЪРЖДАВА** решение №260362/19. VII.2021 г. постановено по гражданско дело №230/2021 г. на Районен съд-Хасково.

**ОСЪЖДА** М. А. М., ЕГН \*\*\*\*\*, гр. \*\*\* да заплати на **ГОРУБСО-Кърджали" АД** ,ЕИК 108060915 гр. Кърджали, ул. "Републиканска" № 83 сумата от 720 лева разноски пред въззивния съд.

**РЕШЕНИЕТО** може да се обжалва по касационен ред пред **ВКС на РБ** в месечен срок от съобщаването му на страните.

Председател: \_\_\_\_\_

Членове:

1. \_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_